

TV-stiftelsen **INNSIKT** presenterer:

I SKYGGEN AV STATOIL

En film av Erling Borgen

Siste film i dokumentarserien
Det uskyldige Norge

MUSIKK: RAGNAR BJERKREIM / FOTO: SVEND EVEN HÆRRA
REDIGERING: SKJALG STORDAL
PROSJEKTKOORDINATOR: BOTHILD NORDSLETTEN

PRODUSERT MED STØTTE FRA: NORSK FILMFOND, FRITT ORD OG TV2.

WWW.ERLINGBORGEN.COM (2007)

I skyggen av Statoil Norges svarte eventyr

Går det en grense for hva slags land norske statsbedrifter bør investere i? Statoil opererer i land med gjennomkorrupte regimer som undertrykker egen befolkning med brutale midler. Selskapet har investert tungt i Iran, Angola, Nigeria og Aserbajdsjan, stater som alle er skyldige i grove brudd på menneskerettighetene. Dokumentarfilmen **I skyggen av Statoil** tar utgangspunkt i statsoljeselskapets virksomhet i Aserbajdsjan. **Filmen er laget av Erling Borgen, som med dette har skapt sin 25. dokumentarfilm i eget produksjonselskap.**

Aserbajdsjan er en av verdens mest korrupte stater. Vold er en del av den politiske hverdagen. Media er kneblet. Landet styres av en liten, styrtrik elite som tjener godt på de enorme olje- og gassforekomstene i Det kaspiske hav. Oljeverdiene er anslått til minst 800 milliarder kroner og gass-rikdommene skal være av eventyrlig størrelse. Selskaper fra hele verden har gjort kur til regimet for å sikre seg en del av det svarte gullet. Også Norge tar del i boomen. Statoil er landets største utenlandske investor etter britiske BP. Selskapet skryter av sitt samfunnsengasjement, etiske standarder og nulltoleranse i forhold til korrupsjon. Likevel sier de ingenting når regimet de investerer i forfalser valg, mishandler opposisjonelle og nekter folket dets demokratiske rettigheter.

Hvor store overgrep er vi villige til å overse, for å tjene milliarder i korrupte og brutale land?

I dokumentarfilmen, **I skyggen av Statoil**, møter vi ofrene for Aserbajdsjans autoritære regime, dets modige kritikere og selskaper som profitterer på samarbeidet med styresmaktene.

"Det er et merkelig skjebnefellesskap. Hvis det går bra her, så betyr det at en del av de pengene vi skal ha inn i statskassa etter århundreskiftet, til å betale for folketrygden og barnehagene og sykehusene.... de skal komme fra Det kaspiske hav. Det er litt underlig å tenke på, men slik er det.

Daværende nærings- og energiminister Jens Stoltenberg til Dagsrevyen, september 1996.

De andre filmene i serien Det uskyldige Norge

E t lite stykke Norge er en av de mest omdiskuterte dokumentarfilmene i Norge noensinne. Filmen avslører omfattende bruk av norske våpen i Irak-krigen. Den dokumenterer at norske radarer peilet ut 1500 bombemål under Irak-krigens første dager. Filmen avslører også hva Aker/Kværner gjorde på USAs beryktede Guantanamo-base.

NRK nektet å vise filmen. NRKs ledelse holdt samtidig skjult at Aker/Kværner og Næringslivets Sikkerhetsråd hadde skrevet protestbrev til NRK. **Overvåkingspolitiet og den militære etterretningstjenesten er representert i Sikkerhetsrådet.** Filmen er vist to ganger på TV2 og er sett av nesten 400 000 mennesker. Den er ikke klaget inn for Pressens faglige utvalg. Det er ikke avdekket en eneste feil i filmen. Filmen fikk terningkast fem av Aftenpostens anmelder Per Haddal.

D e fattiges plass (2007) viser hvordan fattige indiske arbeidere har hugget granitten som ble lagt på Stavangers store Tusenårstorg. Granittarbeiderne i Kuppam mangler verneutstyr og blir utsatt for store helseskader. De har ingen fagforeninger og tjener to dollar dagen.

Stavanger Kommune kjøpte stein fra den lille landsbyen Kuppam for 22 millioner kroner. En delegasjon utsendt av oljekommunen sjekket bare kvaliteten på granitten, men undersøkte ikke arbeidernes forhold og rettigheter.

Filmen har allerede fått store konsekvenser. Stavanger Kommune har meldt seg inn i Initiativ for Etisk Handel og bedt Kommunenes Sentralforbund om å etablere et etisk forum til hjelp for norske kommuner som kjøper varer og tjenester fra u-land. Dette er en dokumentar som viser baksiden av globaliseringen. Dokumentaren fikk strålende kritikker etter at den ble sendt på TV2 i april.

Derfor laget vi disse dokumentarene

Det har tatt tre år å lage de tre dokumentarene i serien **Det uskyldige Norge**. Hensikten med serien har vært å reise en bred og nødvendig debatt om viktige samfunnsproblemer i Norge.

Er det sant at Norge er en uskyldig mønsternasjon?

Norge har deltatt i tre kriger de siste årene. Den norske staten driver en stor våpenindustri. Likevel liker vi å presentere

Norge som en fredsnasjon. Mange mener til og med at norsk politikk er et forbilde for resten av verden.

Norge handler varer og tjenester fra utlandet for 240 milliarder kroner hvert år. Det har vært liten eller ingen debatt om forholdene for arbeiderne som lager de produktene vi handler inn fra fattige land.

Statoil er Norges viktigste og mektigste selskap. Etter fusjonen med Hydro, er selskapet blitt enda mektigere. Norge er verdens rikeste land, takket være vår egen olje. Bør vi bli enda rikere, gjennom å investere i verstingeland som Nigeria, Angola, Iran og Aserbajdsjan?

Spørsmålene er mange og viktige

Ingen dokumentarfilmer er objektive. Det finnes heller ingen objektiv journalistikk. Vi velger, og vi velger bort. Likevel er det to hovedprinsipper som må gjelde for all dokumentarisme og all journalistikk.

1. Alt som presenteres skal være sant.

Det er ikke noe som heter "nesten riktig", eller "bare litt galt".

2. Alle vi retter søkelyset mot skal ha rett til å forsvare seg og forklare seg. Norske politikere og norsk våpenindustri nektet å delta i **Et lite stykke Norge**. Det er ikke vår skyld.

INNSIKT og Borgen Production A/S ble etablert i 1999. Siden den gang har vi laget 25 dokumentarfilmer, alle om menneskerettigheter eller kunst og kultur. Vi er stolte av det vi har fått til. Samtidig bør mange takkes. Først og fremst alle idealistiske og dyktige medarbeidere i Norge og utlandet og alle som har trodd på ideen **Det uskyldige Norge**. Det er Fritt Ord, Norsk Filmfond og TV2, som har gjort det mulig å produsere disse tre filmene. Tusen, tusen takk for støtten og hjelpen.

Erling Borgen